ԱՐԵՒԱԾԱԳԻՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ՀԱՆԴԷՍ, ԱՄՍՕՐԵԱՅ — ԱՒՐ ԶՈՐՍՏՈՒՆ
Խմբագրատուն (Նէփեքճի փոդոն թիւ 38
BUREAUX DU JOURNAL ՀԱՅՐԵՆԻՔ
Avenue de la Sublime-Porte rue Elboussoud No. 38
CONSTANTINOPLE
ԳՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆՔ ՈՒ ԱՆՈՒՆՔ
(Տե՛ս սպասարկութեան պայմանները երրորդ էջին վրայ)
Ամսական . . . . . 300 ղրուշ
Վեցամսեայ . . . . . 150 » 10 ոսկի
Տարեկան . . . . . 300 » 20 »
(Տե՛ս սպասարկութեան պայմանները երրորդ էջին վրայ)
Ամսական . . . . . 300 ղրուշ 75 պարա
Վեցամսեայ . . . . . 150 » 10 » »
Տարեկան . . . . . 300 » 100 » »
» . . . . . 150 » 50 » »
Օտար երկիր . . . . . 300 » 25 ֆրանկ
Ինարպա . . . . . 300 » 10 օսմանի
(Տե՛ս սպասարկութեան պայմանները երրորդ էջին վրայ)
Յօդուածները ուղղուած խմբագրին անձամբ կամ փոստով պէտք է ուղարկել։
درجلده باب عالی جاده‌سنده ابولسعود نومرو ۳۸ قره‌طاغ
ԱՄՍՕՐԵԱՅ — ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԻՆ 1909 — ՀԱՄԱՐ 1443
ԹՈՒԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԺԱՄԱՆԱԿ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԸ

Ամսոյ 13-ին Ատանայի մէջ տեղի ունեցած ահաւոր կոտորածները, որոնց զոհ գացին հազարաւոր անմեղ հայեր, ամբողջ աշխարհի ուշադրութիւնը դարձուցին դէպի Կիլիկիոյ հայութեան ներկայ դրութիւնը։ Ամէն կողմէ հարցումներ կ՚ուղղուին մեզի, թէ ինչպէ՞ս եղաւ, որ այդ կոտորածները տեղի ունեցան, ինչպէ՞ս կարելի եղաւ, որ Ատանայի նման մեծ քաղաքի մէջ, ուր կառավարութեան ամբողջ ուժերը կը գտնուին, ամբոխը կարողացաւ այդքան ազատ գործել, եւ ինչպէ՞ս կարելի եղաւ, որ կառավարութիւնը ոչ միայն չկարողացաւ կանխել այդ կոտորածները, այլ եւ ինքն ալ մասնակցեցաւ անոնց։

Այդ հարցումներուն պատասխանելու համար պէտք է ծանօթ ըլլալ Կիլիկիոյ հայութեան ներկայ դրութեան եւ անոր պատճառներուն։ Ուստի մենք կը ստիպուինք մեր ընթերցողներուն ներկայացնել հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Կիլիկիոյ հայութիւնը, որ ամբողջ Թուրքիոյ հայութեան մէկ երրորդ մասն է կազմեր, 1894-96 թուականներուն ենթարկուեցաւ ամենասոսկալի ջարդերու։ Այդ ջարդերուն ընթացքին Կիլիկիոյ հայութեան մեծ մասը կամ ոչնչացաւ, կամ ալ ցրուեցաւ աշխարհի չորս կողմերը։ Ամէն կողմ, ուր որ հայ գաղթականութիւնը հաստատուեցաւ, ան ամենաաղքատ դասակարգին մէջ մտաւ եւ ամենաանապահով գործերով զբաղեցաւ։ Ամերիկայի մէջ հայ գաղթականները գործ գտան հանքերուն մէջ, Եգիպտոսի մէջ՝ երկաթուղիներուն վրայ, Պուլկարիոյ մէջ՝ պանդոկներուն մէջ, Պարսկաստանի մէջ՝ առեւտրական գործերուն մէջ։ Ամէն տեղ ալ անոնք ստիպուեցան ամենաանշնորհակալ գործերով զբաղիլ, որովհետեւ ուրիշ գործերու համար անոնք չունէին անհրաժեշտ պայմանները։ Ամէն տեղ ալ անոնք ենթարկուեցան ամենաանմարդկային հալածանքներու։ Ամէն տեղ ալ անոնք ստիպուեցան ամենաանմարդկային աշխատանքներով զբաղիլ։ Ամէն տեղ ալ անոնք ստիպուեցան ամենաանմարդկային պայմաններու տակ ապրիլ։ Ամէն տեղ ալ անոնք ենթարկուեցան ամենաանմարդկային հարստահարութիւններու։ Ամէն տեղ ալ անոնք ենթարկուեցան ամենաանմարդկային ոճիրներու։ Ամէն տեղ ալ անոնք ենթարկուեցան ամենաանմարդկային տանջանքներու։ Ամէն տեղ ալ անոնք ենթարկուեցան ամենաանմարդկային մահերու։

Ահա այս պատճառով է, որ Կիլիկիոյ հայութիւնը, որ 1894-96 թուականներուն ենթարկուեցաւ ամենասոսկալի ջարդերու, 1908 թուականին, երբ Թուրքիոյ մէջ սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ, ամենաքիչ պատրաստուած էր ազատութեան օրերուն։ Ան ամենաքիչ պատրաստուած էր ազատութեան օրերուն, որովհետեւ ան ամենաքիչ ժամանակը ունեցաւ շունչ առնելու եւ ինքզինքը հաւաքելու։ Ան ամենաքիչ ժամանակը ունեցաւ ազատ կեանքի մէջ ապրելու եւ ազատ կեանքի մէջ զարգանալու։ Ան ամենաքիչ ժամանակը ունեցաւ ազատ կեանքի մէջ կազմակերպուելու եւ ազատ կեանքի մէջ ուժեղանալու։ Ան ամենաքիչ ժամանակը ունեցաւ ազատ կեանքի մէջ ինքզինքը ազատելու եւ ազատ կեանքի մէջ ինքզինքը ազատագրել

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՈՍՔ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԵՆ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇ ՆԱՀԱՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇ ՆԱՀԱՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇ ՆԱՀԱՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

— Երեկ, Ուրբաթ, Ս. Խաչի տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր պատարագ՝ Ս. Խաչի տաճարի հիմնադրութեան 1600 ամեակին առթիւ։ Պատարագը մատուցանեցին Ս. Էջմիածնի Վեհափառ Հայրապետ Տ. Տ. Գէորգ Ե. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց եւ Ս. Խաչի տաճարի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Գրիգոր Ե. Արքեպս. Տէր-Յովհաննիսեան։ Ներկայ էին Ս. Էջմիածնի Միաբանութեան անդամներ, հոգեւորականներ եւ բազմաթիւ ժողովուրդ։

— Ս. Խաչի տաճարի հիմնադրութեան 1600 ամեակին առթիւ Ս. Էջմիածնի Վեհափառ Հայրապետ Տ. Տ. Գէորգ Ե. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց հեռագրեր ուղղած է Ս. Խաչի տաճարի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Գրիգոր Ե. Արքեպս. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ս. Խաչի տաճարի Միաբանութեան, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Վարչութեան, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ժողովի, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Երեսփոխանական Ժողովի, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութեան, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի Նախագահութեան, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի Նախագահութեան Քարտուղարութեան, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի Նախագահութեան Քարտուղարութեան Գործավարութեան, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի Նախագահութեան Քարտուղարութեան Գործավարութեան Գրասենեակ, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի Նախագահութեան Քարտուղարութեան Գործավարութեան Գրասենեակ Վարիչ, Ս. Խաչի տաճարի Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Գործադիր Մարմնի Նախագահութեան Քարտուղարութեան Գործավարութեան Գրասենեակ Վարիչ Տ. Տ. Գրիգոր Ե. Արքեպս. Տէր-Յովհաննիսեան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ Վ.Ե.Հ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՈՍ. 2/14 ԵՒ 1320 ՍԵՊՏ. 20 ԹՈՒԱԿԻՐ ՁԵՐՄԱՆՈՎ

Դիմել Ընկերութեան կեդր. Գրասենեակը, Դաւթիթա Նազլը խան, Հէզարէ փողոց, թիւ 14, Բօօ քէրթիվիլ վաճառատան դիմաց կամ հեռաձայել հասցէներուն։

Պոլիս, մանաւանդ Օսմ. կայս. Պանքային Եզնիկ Ճամլի հրապարակ։
» Մ. Ի. Մասօճ, Շէյխ-ուլ-Իսլամ խան, Պահչէ Գարու թիւ 10։
» Սպաի պէյ և Ընկ. Վէրնէճիէր փողոց։
» Պ. Մ. Սյմէօղլու, Էմին-Էօնիւ Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց։
Գաղաթիւղ, Սէրքասեան Սէրքսեանց Շուշկայի հրապարակ։
» Մ. Ս. Անդրիա, Մօսա ճաապէսի։

Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ս. Տէմարքի։
Բերա, Մանուճիւղ Օսմ. կայս. Պանքային Մեծ Փողոց։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէօյիւքտէրէ ճաապսի, թիւ 137։
Դալաթիա, Մ. Ս. Բիւրանոց, թիւ 12 Թիւնէլ խան։
Մեծ-Կղզի, Բէյօղլ էֆ.։
Մագրիպիւղ, Մ. Ա. Անդրէասեան, կայսրանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Օսմանեան Ընկերութիւն
ՄԵԾ ԶՈՒԼԱՐԱՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԻՑ
18. ՍԻՐԲԻՃԻ. ԹՐԱՄՎԱՅ ՁՕՏՏԷՍԻ. ԽԻՏԱՎԷՆՏԻԿԵԱՐ ՓՈՂՈՑ. 18

Տպարանատէրները՝ գիր հայթայթելու դժուարութիւնէն, գնոյն սղութենէն, չուաով մաչելէն և երբեմն ալ գերեզուն անկանոն ձուլուելէն կը գանգատէին։ Այս գանգատներուն բոլորն ալ նախատեսելով ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ անունով մեծ Զուլարան մը հիմնուած է Կ. Պոլիս, Հօճա-Փաշա, Խիւսամէտտինեան փողոց, Թրամվայ ճաապսի, Թիւ 18, ուր կը պատրաստուին ամէն չափսէ և ճաշակէ տառեր։ Ներսպա գացած և վերջերս վերադարձած արուեստագէտ մը Թրանսպէն նորագոյն մեքենաներ միասին բերած, գեղագիրները՝ Հայերէնէ և Թուրքերէն ամէն Բունտօի վրայ տառեր գեղագրած և այս տառերը վարպետներու կողմէ Զինկի վրայ փորագրուած են։ Գիր ձուլելու մասին Կ. Պոլսոյ Էն ճարտար և արուեստագէտ ու փորձ վարպետ մը հետ ընկերակցած ըլլալով, յիշեալը՝ ուրիշ ձուլարաններու պէս ալկերատներու չվգիլով, ինք անձամբ գործին գլուխը կը գտնուի։ Տառերը երկու տեսակ մեասղէ չինել սովորական եղած էր, բայց դիմանալու և ճաշակաւոր ըլլալու համար կրկորդ և չորրորդ մեասղներ ալ կը գործին և ծախքէ չվախնալով այս մեասղներուն ամէնէն լաւն և ամենէն մաքուրը կը գործածուի և յաճախորդայ դիւրութեան համար գինեըն ալ խնամ չափաւոր են։

Կը խնդրուի ամէնէ յաճախորդներէն որ բարեհաճին անգամ մը այցելել մեր Զուլարանը, համոզուելու համար գիներու ղգալի ժամանակ թեան և գիներու տակաւութեանը մասին։ Գաւառական յանձնարարութիւնք կը կատարուին անթերի կերպով։

50—23

Օսմանեան Ընկերութիւն
ՄԵԾ ԶՈՒԼԱՐԱՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԻՑ
18. ՍԻՐԲԻՃԻ. ԹՐԱՄՎԱՅ ՁՕՏՏԷՍԻ. ԽԻՏԱՎԷՆՏԻԿԵԱՐ ՓՈՂՈՑ. 18

Տպարանատէրները՝ գիր հայթայթելու դժուարութիւնէն, գնոյն սղութենէն, չուաով մաչելէն և երբեմն ալ գերեզուն անկանոն ձուլուելէն կը գանգատէին։ Այս գանգատներուն բոլորն ալ նախատեսելով ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ անունով մեծ Զուլարան մը հիմնուած է Կ. Պոլիս, Հօճա-Փաշա, Խիւսամէտտինեան փողոց, Թրամվայ ճաապսի, Թիւ 18, ուր կը պատրաստուին ամէն չափսէ և ճաշակէ տառեր։ Ներսպա գացած և վերջերս վերադարձած արուեստագէտ մը Թրանսպէն նորագոյն մեքենաներ միասին բերած, գեղագիրները՝ Հայերէնէ և Թուրքերէն ամէն Բունտօի վրայ տառեր գեղագրած և այս տառերը վարպետներու կողմէ Զինկի վրայ փորագրուած են։ Գիր ձուլելու մասին Կ. Պոլսոյ Էն ճարտար և արուեստագէտ ու փորձ վարպետ մը հետ ընկերակցած ըլլալով, յիշեալը՝ ուրիշ ձուլարաններու պէս ալկերատներու չվգիլով, ինք անձամբ գործին գլուխը կը գտնուի։ Տառերը երկու տեսակ մեասղէ չինել սովորական եղած էր, բայց դիմանալու և ճաշակաւոր ըլլալու համար կրկորդ և չորրորդ մեասղներ ալ կը գործին և ծախքէ չվախնալով այս մեասղներուն ամէնէն լաւն և ամենէն մաքուրը կը գործածուի և յաճախորդայ դիւրութեան համար գինեըն ալ խնամ չափաւոր են։

Կը խնդրուի ամէնէ յաճախորդներէն որ բարեհաճին անգամ մը այցելել մեր Զուլարանը, համոզուելու համար գիներու ղգալի ժամանակ թեան և գիներու տակաւութեանը մասին։ Գաւառական յանձնարարութիւնք կը կատարուին անթերի կերպով։

50—23

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ապգ. վարժարանին համար պէտք կայ ձեռագիրութեան և ձեռագործի տեղեակ վարժուհիի մը, որ կարենայ միանգամայն օգնական-ուսուցչուհիի պաշտօն կատարել։ Նոյնպէս եկեղեցական երաժշտութեան տեղեակ կարող գպիրի մը։ Թեկնածուները իրենց պայմաններուն մասին կրնան բանակցիլ Եսկիշէհիրի Հոգաբարձութեան հետ։ Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
3-1 Աստիճապես Պ. Ն. ԳԱԶԱՆՄԵԱՆ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԱՐԵՐԿԵԱՑ
ՍԿԻՒՏԱՐ-ՍԷԼԱՄՄԸԶ
34ՐԴ ՏԱՐԵԾՐՋԱՆ

Վարժարանը կ'վերաբացուի Գչ։ Սեպտ. 1ին, դասախօսութիւնք կ'սկսին Բչ. Սեպտ. 7ին։ Վերաբացման աշակերտք իրենց քննութիւնները կրնան անցնիլ Սեպտ. 1էն 6 մինչեւ։ — Վարժարանին ներքին Մարմինը կազմուած է Սրամ Նիկողոսեան (Բ. անօրէն), Լեւոն Թաչճեան, Սրմունակ Պաղատալեան էֆ ենթէն, Մ. Ժիւլիայէ և Տիկին Ռոզ Ա. Նիկողոսեանէ որ ի մասնաւորի ազգ մնուշդի և առողջութեան հոգը կ'տանձնէ. ուսուցչական մարմինը կազուած փոփոխութիւններ կրած է։—Աւագ և երիցագոյն կարգագ ուսուցչութիւնը յառաջիկայ սաներէն կը ձիւղաւորուի Առեւտրական, Գիտական, և Գրական հատուածներուն։ Առեւտրական հատուածին դասընթացքը 2 տարի է. լեզուներու պէտք եղած ընդլայնում մը ըրած է։ Մանկավարժական դասընթացք մը պիտի հաստատուի որուն պիտի կարենան արձանագրուիլ վարժարանին չպակեցուողները։—Տնօրէնութեան հետ բանակցիլ փափաքողք կրնան դիմել Բ. Տնօրէնութեան մօտ, Օգաստ. 1էն սկսեալ կէս օրերէ վերջ։ Տնօրէնը վարժարանը կը գտնուի Օգս. 15էն սկսեալ ամէն օր։ Թղթակցութիւնք պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին.

Յ. Ռ. Պէդէրեան, Տէր եւ Տճօրհն Պէդէրեան վարժարանի։
10—6 Տճօրհն
Ե. Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Գ. ՔԱԼՖԱԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
ՅԱՋՈՂԱԿՈՏ. ԵՒ ՆԵՐԿՈՒՅՑՈՒԻՉՈՒԹԻՒՆ
ԾԱՆՈՒՑՄԱՆՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառներու ամէն Լրագիրներուն համար
Բերա, Բաապ ջԱյիճի, Բերա.

Ամերիկեան վերջին նորութիւն։ Գրելու մէջքնայ չառ պարզ, ուեւտելի և հաստատուն։ Դիւրութեամբ և կէս ժամուան մէջ կարելի է սորվիլ։

ԳԻՆՆ Է 14 ՕՍՄ. ՕՍԿԻ 50—22

ՊԱՅՄԱՆԻ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի

Բամենեգլինները վճարելի են բաց յարձակապես կանխիկ։ — Քնորոգուած բաժանորդագրութիւնք իսկոյն կը գործին։ — Դրամի ուղարկման լաւագոյն միջոցն է ՄԱՆՏԱՍ.—ԲՕՍՓՈՐ։ — Դրամի փոխարէն նամակագրուիլ ալ կընդունուի՝ 105 ղ. փ նամակագրուիլը 100 ղ. փ հաշուով։ — Դրամի ուղարկման ծախքերը բաժանորդաց կը պատկանին։— Թղթերնի պաշտօնական ատեացգրին փոխարէն եղած վճարումները միայն օրինաւոր են։— Ամէն տեսակ անհատական կամ չտնու վերաբերող ծանուցումներ վճարումով են և առանձինն կը ապագրուին։ Զրի են միայն հանրօգուտ հրատարակութիւնները։

ԹԻՄԱԼ ՎԱՓԱՆԵՐԻՎԻՐ
ԵԱԼՈՑ
ԶԱԽԱՐԻԱ ՍՓՕՅԱՆՑՓՆ ՍԷՐԿԻՒՏՉԵԹԻ
ՄԻՒԹԻՐՃԻՄՐ
ՅԱԿՈՒԲ ՎԱՐԹԱՊԵՏԵԱՆ
ՖԻՕՒՄԹՐ Ֆ ԳՐԲ.

Շայաը գրասի վէ խմիճեսակ օրան իչպու էսէր ալ վագի զարիքատա, մաղտրը բարակէի օլաու պլնատն, օգտակարմրդրէն պէր նիւսխէ խոհեմ մէկերի թաւսիյէ օլնըդը։

Երմնդնէէ եազը իւէ թիւրքճէ լիսանէա օլան իչպու էսէր 5 ղրչ. ֆիլաթա սաթըմտագա օլուռ թաշլատան արզու էսէնէր 5 ղրչ. ղրճ քօսթա բուա կէօնաէբաիքէրինէ սէրիան թաագաթարընա իլտալ օլունըր։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Որո՞նք են օրուան լաւագոյն ու նորագոյն հրատարակութիւնները։

Դիմեցէք Գրլըճեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար՝ թիւ 25, և ահա ձեռքի տակ պիտի ունենաք օրուան հարցերուն և ժամէ ժամին համապատասխան հրատարակութեանց չարք մը, հետաքրքրական ըլլալուն չափ ածան։

Գրլըճեան գրատան այդ նոր հրատարակութիւններէն կը գտնենք «Բանակալին Մահը» (3 ղրչ.), «Կարմիր Գաղտնին Ողջը» (5 ղրչ.), «Սպրած քեռը մը Բիւնկհամի մոխիրներուն վրայ» (100 փր.), «Ազատութիւն քաղաքական և տնտեսական» (50 փր.), «Փախստական կանը» (2 ղրչ.), «Հերոսուհիներ» (3 ղրչ.), «Հաւսէ» (60 փր.), «Կարմիր Օրերը» (6 ղրչ.) «Սօսիալիզմ և Հայրենիք» (2 ղրչ.), «Երկու Սրտեր» (3 ղրչ.), «Սրչալոյսի Զօղանջներ» (5 ղրչ.), «Վրէժ» (5 ղրչ.), «Ազատ Երգարան» (5 ղրչ.), «Հայրենիքի Երգարան» (40 ղրչ.), Կնոջ Հագեցնելութիւնը» (8 ղրչ.), «Վերարուր Սատանա» (1 ղրչ.), «Ահռելին անգամը» (50 փր.), «Շագ Մագ» (1 ղրչ.), ինչպես նաեւ Սատանայի առաջնորդ Մուղզ եպիսկոպոսի վերջին թեր գործը՝ «Հովիւին Խրատները» (8 ղրչ.)։ Երկուսէր (Վարգօի) 5 դրուշ, Սատանայի չարաի թղթատարով 6.50, կնոջագրութիւն Իզմիրլեանի 2, Շահմարան Պիտանի Դիտելոյ 6, Բիւզանդական Հայ Կայսրներ 3, Պիտագրչմ գոնեատը 1, Բուրգերէն 3, Աւարայրի Ագծիւը 3, Զէյթունի անցնողը ու ներկան 5, Մահուան պահիճ կախաղանները 1.50, Կարլոյ ալպերը 5, Ընկերը Լազօղի 2, Փաստաբեան օճախ 8։ Գրլըճեան Գրատան Գրագրատունը կը հրաւիրէ։

Մի՛ մոռնաք Գրլըճեան գրատան հասցէն։ Դժգոհ չէք մնար։

30—27

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
Կ. ԵՎՐԻՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ձէյռէկ Պէյ խան.

Սոյն վաճառատան համբաւը ամբողջ Արեւելքի մէջ այնքան ընդհանրացած է որ, աւելորդ է անոր գովեստն ընել։ Իր ուղղակի ներածած Զինւոյ, ձաւկայի, Սէյլանի և ուրիշ քաղաքան թէյերը իրենց այլ և այլ յատկութիւններով միշտ գնահատուած ու փնտրուած են, և վաճառատան փորձուած ու անպղտուելի ուղղամտութիւնը մեծ հրապոյրներ եղած է միշտ իր պատուարժան յաճախորդաց համար, և հետզհետէ բարձրացուցած է իր վաճառանիշին արժէքը։ Ուստի պատ. յաճախորդներէն կը խնդրուի պահանջել միշտ ետրիսի վաճառանիշը, որ կը գտնուի թուրքերէն տարբ քաղաքներուն մէջ։

ԳԻՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ԶԱՓԱՒՈՐ

ՄԵԾ ԴԻՊԱՀԱՐԱՆ
ԹԻԹԵՂԱՅԻ ՏՈՒՓԵՐՈՒ
Տեարք Կ. Եավրեանի և Յ. Իսագուլեան հաստատած են նաեւ թիթեղեայ տուփերու ընդարձակ գործարան մը՝ օժտուած ամենէն վերջին ու կատարելագործեալ մեքենաներով, և ուր կ'պատրաստեն 46 գաղթական Հայեր։

Տրական արտադրութիւն
34,000 ՏՈՒՓ

Սպագ և կանոնաւոր գործադրութիւն ամէն տեսակ թիթեղեայ տուփերու և ամանիներու յանձնարարութեանց։

Ընդհանրիկ ձեւով տուփեր միշտ պատրաստ կը գտնուին մեծագործանակ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՁԵՒՈՎ
ՐԷՋԷԼԻ ԸՆՏԻՐ ՏՈՒՓԵՐ
զոր Թուրիոյ մէջ միայն սոյն գործարանը կը պատրաստէ։
ԳԻՆՆԵՐ ՄԻՏՍ ԶԱՓԱՒՈՐ 50-26

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿՐ. ՅՈՒՔՍԱՀԱՆԴԻՍԻՆ

Նորին Կ. Վեհափառութեան հովանաւորութեան ներքև բացուած երկրագործական հանդիսին համար հրապարակ հանուած է 12,000 մտմ, զոր տասը դահեկան։ Վիճակահանութիւնը պիտի քաշուի 30 Օգոստոսին։ Ամէն տոմս մէկ ձրի մասնքի իրաւունք նաև կուտայ։ Մրցանակները պիտի վճարուին Պրուսայի Օսմ. Պանքայի ճիւղին կողմէ։

Մրցանակներու ցուցակը.

1	տասն	ղրչ.	20,000
1	»	»	5,000
2	» 2500ական	»	5,000
10	» 500ական	»	5,000
100	» 100ական	»	10,000
500	» 10ական	»	5,000
614	»		50,000

Տոմսակները կը ծախուին Պոլսոյ Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 126. Պ. Պէնտոն Մ. Վէրթիւրա և Կալաթա ու Սմմանոլ գործած բոլոր ներկայացուցիչներու քով։ 15—7

ՊԱՐՈՒԹԱՆ

Ձ.

Ծանփէրլօ, մականաւանդ Սկիւտ երբ հետուն կը գանուի, սիքայժար կը չարախօսէ Պ. Լըքոքի վրայ և արհամարար կը դիմադրէ անոր, բայց երբ ան նոր դէմն է, ինքն ալ ուզէ չուզէ կ'ինքնաթարկուի այն ազդեցութեան, զոր այդ արտակարգ մարդը կ'ազդէ բոլոր իրեն մօտեցողներուն վրայ։

Բոլոր այն ճգդիմա ու մանրամասն անգիտութիւնները, զոր Պ. Լըքոքը կուտար իրեն, ուսկից ձնաք ձգած էր։

—Ուրեմն, վարպետ, դուք այս խնդրով զբաղկացա՞ք, հարցուց։

—Հաւանօրէն։ Բայց ես ալ անզբաղած չեմ. կարելի է որ քանի մը կոթուռ նշաններ աչքէս վրիպած ըլլան։ Սիոտ մը ա՛ռ, նաեւ և գիտցած էք բան տեսնելմ։

Պ. Լըքոքի գիմացը նորանոր հարցում մը, երկդիմաթիւն ընել չէլլար։ Ծանփէրլօ վատարիտպէս ճշմարիտը նօսթացաւ, ինչ որ չտա քիչ անգամ կը պատահէր իրեն։

Սակայն երբ պատմութիւնը տեսարանից, ունամսասիրութեան նշճահարուածթեամբ բռնուած, չզսասկից թէ ինչպէս առջի դիչերը Տիկին Թիլսի և դէր պատրոնը գինքը նաւի բերած էին։ Սակայն գժբաղդաբար հան է որ Պ. Լըքոքի տեղեկութիւնները նրբերք կիսատատար չեն։

— *Կարծեմ թէ, նորայր Սկիւտ, ըսաւ, քան մը մոռցար։ Մինչև ո՞ր գացիր պարապ կաւքին հանուէն։*

Ծանփէրլօ, հակառակ իր համարձակութեանը, ականջներովը կան կարմիր կտրեցաւ, աչքերը խոնարհեցուց՝ յանգանքի վրայ բռնուած դպրոցական աղչկան մը պէս։

— *Ի՛նչ, վարպետ թոմոլվեց, սա ա՛լ գիտէք. բայց ի՞նչպէս կրցաք...*

Բայց յարկաթ գաղտնիար մը անցաւ ուղեղէն, կարճ կտրեց, աթոռին վրայէն վեր ցատկեց ու գոչեց.

— *Հիմայ կը հասկամ, կարմիր կիսամօրուսնովով խոչորկէկ մարդը դուբ էիք։*

Ծանփէրլօի այսպէս յանկարծակիի գալը անոր դէմքին այնպիսի տարօրինակ երեւոյթ մը կուտար որ, Պ. Լըքոքը չի կրցաւ խնդալը բռնել։

— *Այսպէս ուրեմն, ըսաւ գործակալը աբռնչացած, գո՛ւբ էիք այն պիտուկ մարդը, որուն դէմքը, աղէկ մը քննեցի ու չկրցի ճանչնալ։ Ախ, վարպետ, ի՛նչպիսի դերասան մը պիտի ըլլայիք եթէ ուզէիք, ես ալ ծպտած էի։*

— *Եւ չիտակը խօսելու համար, չատ գէշ կերպով, լսեցէ՛ք աղաս։ Մտքէդ կ'անցնէս որ անճանաչելի ըլլալու համար թաւ մօրուք մը և գործուորի զգեստ մը կը բաւէ։ Հապա ա՛չքը, ողորմելի, ա՛չքը։ Պէտք է աչքը փոխել։ Գաղանիքն անոր մէջ է։*

Ծանփէրլօ, հակառակ իր համարձակութեանը, ականջներովը կան կարմիր կտրեցաւ, աչքերը խոնարհեցուց՝ յանգանքի վրայ բռնուած դպրոցական աղչկան մը պէս։

— *Ի՛նչ, վարպետ թոմոլվեց, սա ա՛լ գիտէք. բայց ի՞նչպէս կրցաք...*

Բայց յարկաթ գաղտնիար մը անցաւ ուղեղէն, կարճ կտրեց, աթոռին վրայէն վեր ցատկեց ու գոչեց.

— *Հիմայ կը հասկամ, կարմիր կիսամօրուսնովով խոչորկէկ մարդը դուբ էիք։*

Ծանփէրլօի այսպէս յանկարծակիի գալը անոր դէմքին այնպիսի տարօրինակ երեւոյթ մը կուտար որ, Պ. Լըքոքը չի կրցաւ խնդալը բռնել։

— *Այսպէս ուրեմն, ըսաւ գործակալը աբռնչացած, գո՛ւբ էիք այն պիտուկ մարդը, որուն դէմքը, աղէկ մը քննեցի ու չկրցի ճանչնալ։ Ախ, վարպետ, ի՛նչպիսի դերասան մը պիտի ըլլայիք եթէ ուզէիք, ես ալ ծպտած էի։*

— *Եւ չիտակը խօսելու համար, չատ գէշ կերպով, լսեցէ՛ք աղաս։ Մտքէդ կ'անցնէս որ անճանաչելի ըլլալու համար թաւ մօրուք մը և գործուորի զգեստ մը կը բաւէ։ Հապա ա՛չքը, ողորմելի, ա՛չքը։ Պէտք է աչքը փոխել։ Գաղանիքն անոր մէջ է։*

Ծպտելու խնդրին մէջ աչքի նկատմամբ Լըքոքի ունեցած այս տեսութիւնը կը խտացուցէ թէ ինչը ինչու երբեք, առանց ասկի ակնոցի չէր երեւնար ոստիկանատան մէջ։

— *Ուրեմն այն տանէն, վարպետ, ըսաւ Ծանփէրլօ, գո՛ւբ խոտովանացուցիք այդ ազգեցիկ կինը, ուսկից Տիկին Ալէքսանդր մեծ բան մը չէր կրնար իմանալ։ ուրեմն դիտէք թէ ինչո՛ւ «Կրանտ-Սէրքանտ»էն կ'ելլէ, ինչո՛ւ չպատեր Պ. Բրլամարանի և ինչո՛ւ ոստիկանները գինք չէ ձգեցին։*

— *Իմ խորհուրդիս համաձայն կը գործէ։*

— *Այդ պարագային մէջ, ըսաւ գործակալը խորապես վհատած, ինծի ուրիշ բան չենար լսել, բայց եթէ խոստովանիլ թէ վհատ մըն եմ։*

— *Ո՛չ, Սկիւռ, ըսաւ Լըքոքը բարեսրտութեամբ, ո՛չ, դուն յիմար չես։ Ճանչնալը այն է որ քու այժէդ վեր բնաւ մը տակ մտար։ Այդ գործին ներսէն էիր ուղիղ ի վեր քայլ մը առաջացնել տուիր։ Ո՛չ։ Վասն զի դուն որ անպաղատանալի ես իբր տեղական, զօրապետի մը պաղարիւնութիւնը չունիս. քեզի առած մը ըսեմ և ա՛ն թող ըլլայ քու ուղեցոյցդ. «Մարդիկ կան որ երկրորդ կարգին վրայ կը փայլին, մինչդեռ առաջին կարգին վրայ կը խաւարին։»*

—*Ո՛չ, երբեք, ընաւ երբեք Ծանփէրլօ վարպետ այդքան խօսուն ու այդքան անուշ տեսած չէ։ Իր գործը երեւան եկած տեսնելով՝ կը սպասէր փոթորկի մը, որ վնիքը պիտի տապալէր և տակայն անակի չվազ, ազատեցաւ պարզ տեղատարափով մը, որ հազիւ գլուխը թրջեց։ Պ. Լըքոքի բարկութիւնը ցրուեցաւ նման այն սեւ ամպերուն, որոնք պահ մը հորիզոնին վրայ կ'երեւին սպառնալից և զոր հովը կ'տալէ կը տանի։*

Եւ սակայն Տիկին Ալէքսանդրի ամուսինն անհանգիստ էր՝ ինքնիրեն կը հարցնէր թէ արդեօք այս զարմացուցիչ քաղցրութեան տակ յատուկ դիւրութեամբ մը ծածկուած չէ՞ր։

—*Այսպէս ուրեմն, վարպետ, յանցաւորին ո՛վ ըլլալը դիտէ՞ք։*

—*Ես ալ քնիկ աւելի քան մը չիմ գիտեր, միայն թէ՝ մինդամ գուն արդէն քեզի կարծիք մը չուներ ես, ես չեմ գիտեր թէ ի՛նչ մտածեմ։ Դուն ինծի կը հաւատաս որ արկղակալը անմեղ է և սեղանաւորն է յանցաւորը, և ես չեմ գիտեր թէ իրաւունք ունի՞մ թէ ոչ։ Ես քնիկ եաբը գործի սկսած ըլլալով՝ տակաւին խուզարկութիւններս նախապատրաստութիւնները կ'ըներեմ։ Միայն մէկ բանի մը ապահով եմ, այն է թէ դրամարկղին գրան վրայ սկրտուք մը կայ։ Սակէ սկզնաւորուելիւն մը պիտի ընեմ։*

Ծօսած տաւն՝ Պ. Լըքոքը գրասենեակին վրայէն առած ու քակած էր գծագրութեան թուղթի հատուկէտ գլանակ մը։ Թուղթին վրայ լուսանկարուած էր Պ. Ժօվէլի դրամարկղին գուռը։ Բոլոր մանրամասնութիւնները կատարեալ ճշդութեամբ պատկերացած էին այն թղթին վրայ։ Շարժական հինգ կռաճները, որոնց վրայ տառերը փորագրուած էին, և գուռը ցցուած նեզակի կղպանքը որոշակի կը տեսնուէին։ Սկրտուքն ալ նչանակուած էր հոն սքանչելի յատկութեամբ մը։

—*Սկրտուքը կը տեսնե՞ս կոր; Պ. Լըքոքը։ Վերէն վար կ'իջնէ՝ կղպանքին ծակէն սկսելով, և, լաւ գիտէ՛, ձախէն աջ, այսինքն թէ դիծը կը վերջանայ դէպ ի այն կողմը, ուր կը սկսի սեղանաւորին թարը. տանող դարանի սանդուղքն գուռը, սկրտուքը, որ կըվազքէն մօտ չատ խորանալ է, երթալով կը բարակնայ՝ մինչև հավիւ որոշուելու չափ։*

—*Այո՛, վարպետ, չիտակ է, կը տեսնեմ կոր։*

—*Բնականաբար մտածելիք որ դուբլճեան հեղինակն բրած էր այդ սքրտուքը։*

Տեսնենք թէ իրաւունք ունի՞մ։ Ես հոս երկաթէ պզտիկ դրամարկղ մը ուղեմ, որ Պ. Ժօվէլի տեսակին պէս կանոչ ներկուած է։ Նա՛, հոս է։ Բռնաալ մի տա ու փորձէ վրան դիծ մը քաշել։

Ծանփէրլօ, առանց աղէկ մը կանատեսնելու վարպետին նպատակը, անոր ըսածն ըրաւ, և բանալին ծայրովը ուժով գիծ մը քաշեց դրամարկղին վրայ։

—*Վա՛յ անպիտան, ըսաւ քանի մը անգամ փորձելէ ետքը, վրայն ներկը չտա ամուր է։*

(Շարունակելի)